

Remissvar på betänkandet (SOU 2015:88),

Gestaltad livsmiljö, Dnr: Ku2015/02481/KL

Landskapslaget AB (remissinstans nr 214) lämnar härmed sitt yttrande över utredningen SOU 2015:88. Landskapslaget är ett landskapsarkitektföretag om 30 personer med säte i Stockholm. Vi arbetar med stadsbyggnad och landskapsarkitektur, från samhällsbyggnad till formgivning. Vi arbetar dagligen med att gestalta miljöer som människor lever i. Våra uppdragsgivare är både statliga, kommunala och privata byggherrar. Vi arbetar i den breda arkitektursyn som vi uppfattar att perspektivet gestaltad livsmiljö står för.

SAMMANFATTNING AV LANDSKAPSLAGETS YTTRANDE

Vi anser att utredningen väl analyserat och ringat in frågeställningarna och också gett många bra förslag till generella lösningar. De mest konkreta lösningarna som föreslås är tyvärr dåligt underbyggda och dåligt konsekvensbelysta, dvs. förslagen att kidnappa ArkDes till en ny myndighet samt förslaget till en riksarkitektbefattning på Fastighetsverket. Till skillnad från utredningen anser vi här

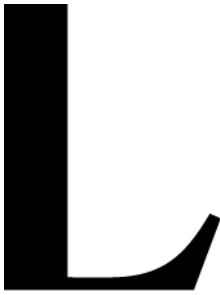
- att ArkDes ska utvecklas i sin nuvarande form som fristående myndighet (museum) under kulturdepartementet
- att en ny statlig myndighet för arkitekturpolitik kan utvecklas under Näringsdepartementet.
- att en ny riksarkitekt eller motsvarande tillsätts som leder denna myndighet
- att det finansieras en utvecklingsfond som knyts till denna myndighet.

I övriga förslag och målsättningar delar vi utredningens resultat. Vi anser ändå att vissa perspektiv saknas i utredningen som vi belyser nedan.

DIREKTIVEN

Vi tycker att utredningens direktiv att föreslå hur en ny politik för arkitektur form och design kan utformas, föreslå hur arkitektur, form och design kan få ett öka genomslag inom berörda samhällsområden samt lämna förslag på hur arkitektur, form och design kan bidra till en hållbar samhällsutveckling är mycket bra.

FÖRSLAGEN

Vi anser att utredningen arbetar med analys och förslag kring dessa direktiv. Uppföljningen av målen i Framtidsformer är intressant och de nationella målen från denna utredning är fortfarande bärkraftiga.

Ibland är utredningen mer inriktad på organisationslösningar än sakfrågor. Ibland mer inriktad på målskrivningar än operationella/strategiska vägval. Där utredningen mynnar i förslag håller vi oftast med. Utredningen har konstaterat att det finns behov av en politik- och policydrivande myndighet inom området. Vi bejakar det behovet. Utredningen har föreslagit en befattning som tillsätts med ansvar att utveckla arkitektonisk kvalitet i statligt byggande och förvaltning. Behovet finns. Utredningen föreslår en utvecklingsfond för insatser inom arkitektur, form och design. Behovet är stort.

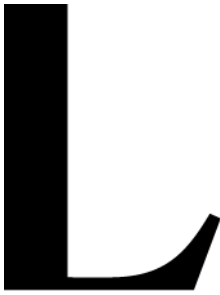
Samtliga andra förslag som redovisas är lätta att stödja även om de är mer oprecisa. Höjd kompetens i offentlig upphandling, insatser för kunskap, kompetens och samverkan, helhetssyn på offentliga miljöer, satsning på hållbar stadsutveckling, satsning på grön innovation och miljöteknik är alla bra och viktiga utvecklingsförslag.

KONSEKVENSER

Det är när vi kommer till de konkreta förslagens genomförande och konsekvenser som vi anser att utredningen hamnar helt fel och ger upphov till mer frågor än svar. En riksarkitekt som sitter för sig själv på Fastighetsverket låter som en ensam tillvaro i en organisation som framför allt förvaltar. Ska inte denna person i så fall leda den nya myndigheten? Hur är relationen till staten i övrigt såsom tex. länsarkitekterna?

Det största misstaget är ändå att kidnappa ArkDes för att etablera en ny politikorganisation!

ArkDes är en statlig myndighet i form av ett museum och bör som Museiutredningen mycket riktigt föreslår ha en från politiken fristående verksamhet. En verksamhet som handlar om folkbildning, kunskapsbyggnad, pedagogik, utställningsverksamhet och mötesplats för arkitektur form och design. ArkDes är ju den enda statliga organisationen i dag som arbetar för arkitektur i samhället! ArkDes samlingar i form av ritningar, fotografier och böcker är det konkreta material som man kan använda för forskning, utveckling och lärande. Samlingarna, utställningsverksamheten och den pedagogisk verksamhet går inte att dela upp. Stoppa absolut slaktandet av ArkDes!

ANDRA MÖJLIGHETER

Vilka alternativ kan finnas för att etablera den myndighet som utredningen eftersträvar och som vi alltså tycker ska bildas? Någon föreslår Boverket som hemvist för den nya organisationen.

Någon menar att en fristående, av regeringen tillsatt, Nationell samordnare (arkitekturombudsmannen?) är den bästa lösningen. En annan vill att den befintliga organisationen Samverkansforum mellan statliga verk och bolag som bygger och förvaltar utvecklas eller ger rum till ett forum för statlig arkitekturpolitik gärna lett av en riksarkitekt. Många tänker en organisation liknande Statens konstråd.

Vi är som privatpraktiserande arkitekter är dåligt bevandrade i statens möjligheter att ordna denna myndighet. Men lösningen för denna myndighet ska absolut inte inkludera Arkdes.

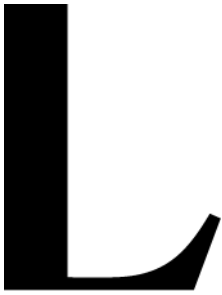
ANDRA PERSPEKTIV

Vi som arbetar i den bransch som bygger och förvaltar byggnader, anläggningar och mark för miljardbelopp ser ju oss som del av en av de största näringarna i landet. Detta perspektiv saknar vi ofta i utredningen förutom i avsnittet om exportfrämjande åtgärder. Därmed vill vi gärna se den nya myndigheten hemmahörande under Näringsdepartementet och inte Kulturdepartementet.

Utredningen nämner att Sverige har ratificerat den Europeiska landskapskonventionen och ska därmed utveckla en helhetssyn på landskapens värden och en hållbar förvaltning av dessa. Vi saknar tydliga förslag på hur vilket sätt landskap kan användas som en potential inom planeringen för att skydda, förvalta och utveckla i synnerhet våra urbana landskap. Det finns goda exempel på tillämpningar hur Västmanlands länsstyrelse och Trafikverket jobbat proaktivt i den regionala skalan. En ny myndighet måste arbeta utifrån att landskapet är en gemensam resurs, en spelplan för dialog och en demokratisk metod för att skapa en gestaltad livsmiljö.

Vi saknar egentligen också en tydlig strategi för den kommunala arkitekturpolitiken. Staten styr inte allt men eftersom förslag om uppluckring och förenkling av de demokratiska processerna allt oftare kommer upp undrar man hur utredarna sett på detta? Vad ska hända med befattningarna Stadsarkitekt eller Stadsträdgårdsmästaren? Här sker ju en succesiv urholkning av viktiga befattningar som just arbetar med arkitekturpolicy och arkitekturpolitiska mål.

Bostadskrisen verkar inte alls finnas med som bakgrund för analyser eller förslag. Vi behöver just nu en kraftfull bostadspolitik som går hand i hand med övergripande stadsbyggnadsåtgärder för att främja samspel och sociala processer i staden och i det offentliga rummet. Stockholm stad har i sitt pågående strategiska arbete på kommunal nivå kopplat jämlika livsvillkor och stadsbyggande

inom kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm. För att skapa nya gestaltade livsmiljöer för människorna i vårt land krävs ny kunskap, nya grepp och ett större samarbete mellan fler aktörer – men med tydliggjort ansvar och mandat.

Stockholm 2016-03-11

Bibbi Leine, VD

Tomas Saxgård